

บทที่ ๑

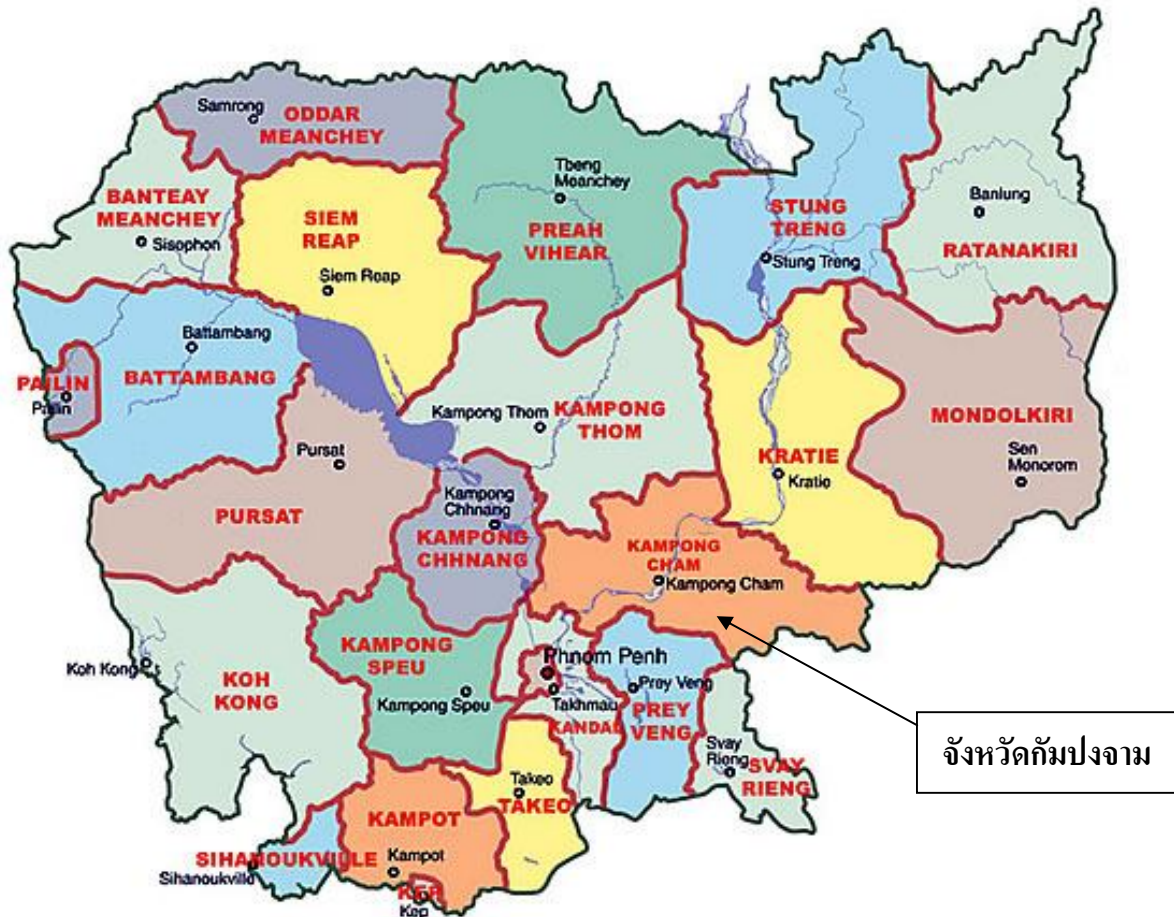
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศกัมพูชาหรือราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia) มีอาณาเขตติดกับประเทศไทยทางด้านทิศตะวันออกมีพื้นที่ ๑๘๑,๐๓๕ ตร.กม. หรือประมาณ ๑ ใน ๓ ของประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒๐ จังหวัด ๔ กรุง มีประชากรประมาณ ๑๗ ล้านคน เป็นชาวเขมร ร้อยละ ๙๕, ชาวจีน ร้อยละ ๔ และอื่นๆ อีกร้อยละ ๒ โดยประชากรส่วนใหญ่ของประเทศร้อยละ ๙๕ (ประมาณ ๑๖ ล้านคน) นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๓.๕, ศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๑.๒ และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ ๐.๓ ตามลำดับ

ประเทศกัมพูชาที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานซึ่งในอดีตเรียกว่าอาณาจักรขอมในภายหลังได้ตกเป็นอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศส และได้รับเอกราชจากประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๖ เมื่อนับจนถึงปัจจุบัน ประเทศกัมพูชาได้รับเอกราชเพียง ๕๙ ปี นั้นหมายถึงระยะเวลาในการจัดการระบบภายในประเทศและการพัฒนาประเทศ ประกอบกับปัญหาการสู้รบภายในประเทศที่เพิ่งจะยุติไปเพียงประมาณ ๒๐ ปีเศษ นอกจากนั้นด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ และสภาพภูมิประเทศทำให้ประเทศกัมพูชามีทรัพยากรทางธรรมชาติค่อนข้างจำกัด จึงทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างค่อนข้างล่าช้า ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนยังไม่ทั่วถึง ระบบการศึกษาของประเทศยังต่ำกว่ามาตรฐาน จึงทำให้ปัจจุบันประชากรของประเทศกัมพูชามีคุณภาพชีวิตค่อนข้างต่ำ ด้วยปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกไร้พรมแดนทำให้ประชาชนกัมพูชารับรู้ข้อมูลข่าวสาร เห็นความเจริญก้าวหน้าของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประชาชนชาวกัมพูชาพยายามที่จะแสวงหาอาชีพ และถิ่นที่อยู่ที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของตนดีขึ้น จึงเกิดการหลั่งไหลของแรงงานชาวกัมพูชาไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีความเจริญกว่าประเทศของตนไม่ว่าจะเป็นประเทศเวียดนาม, ประเทศไทย หรือประเทศมาเลเซีย

แผนภาพที่ ๑ การแบ่งเขตการปกครองราชอาณาจักรกัมพูชา และที่ตั้งของจังหวัดกัมปงจาม

ที่มา..แผนที่เขมร,ออนไลน์ <http://www.changnoi-holiday.com/cambodia/map.php>

การอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของชาวกัมพูชามุสลิม นับวันจะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น โดยชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดกัมปงจาม ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคตะวันออก ของประเทศกัมพูชา ห่างจากกรุงพนมเปญไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๒๑ กม. ซึ่งส่วนใหญ่แล้วชนกลุ่มนี้มักจะเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยโดยใช้จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยเหตุผลที่ใช้ในการผ่านแดน คือ ต้องการจะไปพบญาติหรือไปทำงานยังประเทศมาเลเซีย ซึ่งตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๒ – พ.ศ.๒๕๕๔ มียอดรวมของชาวกัมพูชามุสลิมเดินทางเข้าประเทศไทย บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึกสูงถึงประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน ในขณะที่การเดินทางกลับมียอดเพียงประมาณ ๒,๐๐๐ คน เท่านั้น ความแตกต่างระหว่างยอดขาเข้าและ

ขาออกมีค่อนข้างมาก ซึ่งในประเด็นดังกล่าวอาจทำให้พิจารณาได้ ๔ กรณี และ ๓ กรณีแรกส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทย ดังนี้

กรณีที่ ๑ ชนกลุ่มนี้อาจเดินทางเข้าไปตั้งรกรากยังประเทศมาเลเซียอย่างถาวร โดยไม่กลับประเทศกัมพูชาอีก ในกรณีนี้ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทยมากนัก หากจะเกิดผลกระทบก็ต่อเมื่อชาวกัมพูชามุสลิมบางคนเกี่ยวพันกับการกระทำที่ผิดกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทย เช่น เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการก่อความไม่สงบ ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ การลักลอบค้ายาเสพติด อีกทั้งสิ่งของผิดกฎหมายอื่น ๆ ตลอดจนมีพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องต่อการกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ ของประเทศไทย

กรณีที่ ๒ ชนกลุ่มนี้เมื่อผ่านออกจากประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซียแล้ว หลังจากนั้นได้พักอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียเกินกำหนด ทำให้เมื่อต้องการเดินทางกลับประเทศกัมพูชามีความจำเป็นต้องลักลอบเข้าเมืองจากประเทศมาเลเซียเข้าสู่ประเทศไทย และลักลอบเดินทางออกจากประเทศไทยไปยังประเทศกัมพูชา โดยอาจใช้ช่องทางตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นช่องทางที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในการผ่านแดน ในกรณีนี้ถือเป็นการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และในห้วงเวลาที่ลักลอบอยู่ในประเทศไทยก็มีความเป็นไปได้ที่จะไปก่อคดีอาญาหรือกระทำความผิดต่างๆที่ขัดกับข้อกฎหมายของประเทศไทย

กรณีที่ ๓ ชนกลุ่มนี้แจ้งหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองในห้วงที่เดินทางเข้าประเทศไทยว่าจะผ่านแดนออกจากประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซีย เพื่อไปทำงานหรือไปพบญาติ แต่ปรากฏว่าหลังจากที่เข้าประเทศไทยแล้ว ไม่ได้เดินทางออกไปยังประเทศมาเลเซียตามที่แจ้งแต่กลับหลบซ่อนอยู่ในประเทศไทย ซึ่งกรณีดังกล่าว เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้รับการอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ แล้วชนกลุ่มนี้ก็จะแปรสภาพเป็นผูหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแล้ว ยังอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ ได้

กรณีที่ ๔ ชนกลุ่มนี้เดินทางผ่านประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซีย โดยผ่านเข้าประเทศไทยบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว แต่เมื่อถึงเวลาที่ต้องเดินทางกลับประเทศกัมพูชา อาจไม่ได้ผ่านแดนกลับไปยังประเทศกัมพูชาที่ช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ซึ่งการเดินทางกลับอาจเป็นไปได้ดังนี้

๑. เดินทางกลับโดยเครื่องบินจากประเทศมาเลเซีย ไปยังสนามบินนานาชาติกัมพูชา
๒. เดินทางกลับโดยใช้จุดผ่านแดนถาวรที่อื่น ๆ เช่น บ้านแหลม, บ้านผักกาด ฯลฯ

สำหรับกรณีที่ ๔ นั้นไม่ได้เป็นการกระทำผิดกฎหมาย และไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในแต่อย่างใด จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นทั้งหมด จะเห็นได้ว่ามี ๔ กรณีที่ทำให้ยอดชาวมุสลิมเข้ามาและขาออกบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึกมีความแตกต่างกัน และ ๓ กรณีแรก มีความเป็นไปได้สูงที่จะกระทบต่อความมั่นคงภายในภายในไม่ว่าจะเป็นปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การก่อการร้ายใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหายาเสพติด ตลอดจนการก่ออาชญากรรมอื่น ๆ

ด้วยปัจจุบันประเทศไทยเราต้องเผชิญกับปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ ในหลายรูปแบบ ซึ่งมีต้นเหตุจากทั้งปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ ซึ่งกอ.รมน.ที่เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบภัยแก้ไขปัญหาคือความมั่นคงภายในประเทศได้แบ่งประเภทของปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยไว้ ๕ ประการได้แก่

๑. ปัญหาการก่อการร้าย
๒. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ
๓. ปัญหายาเสพติด
๔. ปัญหาอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่กระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสถาบันหลัก
๕. ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาระหว่างรัฐ กับ ประชาชน
๖. ปัญหาความขัดแย้งทางสังคม
๗. ปัญหาเกี่ยวกับอาวุธสงคราม
๘. ปัญหาผู้มีอิทธิพล
๙. ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเดินทางของมุสลิมกัมพูชาผ่านประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซียซึ่งมีปริมาณมาก อาจมีกลุ่มบุคคลมุสลิมกัมพูชาที่ไม่หวังดีกับประเทศไทยแอบแฝง และคอยสร้างปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ เช่น ปัญหาการก่อการร้าย , ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ, ปัญหายาเสพติด , ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มชนดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำอย่างจริงจัง เพื่อจะได้หาแนวทางในการกำหนดมาตรการควบคุมในเรื่องดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงภายในสถานการณ์ด้านความมั่นคงภายในและระบบการดำเนินการเกี่ยวกับความมั่นคงภายในของประเทศไทย
๒. ศึกษาพฤติกรรมของชาวกัมพูชามุสลิมที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทย
๓. ศึกษาผลกระทบในด้านความมั่นคงภายในต่อประเทศไทย จากการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวกัมพูชามุสลิม
๔. เสนอแนวทางในการกำหนดมาตรการควบคุมพฤติกรรมของชนกลุ่มดังกล่าว

ขอบเขตการวิจัย

๑. ชาวกัมพูชาที่นับถือศาสนาอิสลาม ที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย โดยเดินทางผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว
๒. ห้วงเวลาทำการวิจัยคือ ห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔
๓. ศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับความมั่นคงภายในของประเทศไทยเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจะเริ่มค้นศึกษาโดยวิธีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดด้านความมั่นคงภายในของประเทศไทย ตลอดจนการดำเนินงานด้านความมั่นคงภายในของประเทศไทย หลังจากนั้นจึงเริ่มศึกษาเกี่ยวกับชาวกัมพูชามุสลิมโดยจะศึกษาความเป็นมาเป็นไปของชาวมุสลิมในประเทศกัมพูชา ตลอดจนพฤติกรรมของชนกลุ่มดังกล่าวในห้วง ๓ ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔) หลังจากนั้นจะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลกระทบต่อการย้ายถิ่นฐาน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐานของชาวกัมพูชามุสลิม เช่น ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีการเคลื่อนย้ายประชากร ทฤษฎีลำดับความต้องการ ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้น่าจะมีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการย้ายถิ่นฐาน หลังจากนั้นจะทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผ่านแดนเข้า - ออกของชาวกัมพูชามุสลิม ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔ โดยการแสดงผลข้อมูลจะถูกแสดงเป็นเดือนๆ ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลทางสถิติ การจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของกองกำลังบูรพา ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔ และ จะทำการจัดเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานข่าวลับติดตาม เกาะติด เกาะรอย เส้นทางของชาวกัมพูชามุสลิม ตั้งแต่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทยจนกระทั่งผ่านแดนออกไปยังประเทศมาเลเซีย หรือลักลอบลักพิก

อยู่ในที่ใดที่หนึ่งของประเทศไทย โดยทำการบันทึกพฤติกรรมเหล่านี้โดยละเอียด สุดท้ายจะนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์ และจะเชื่อมโยงผลกระทบของพฤติกรรมของชาวกัมพูชามุสลิมในกรณีต่างๆกับความมั่นคงภายในของประเทศไทย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบด้านความมั่นคงสำหรับประเด็นดังกล่าว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงภายใน สถานการณ์ด้านความมั่นคงภายใน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับความมั่นคงภายในของประเทศไทย
๒. เข้าใจเหตุผล/พฤติกรรมที่แท้จริงของชาวกัมพูชามุสลิม ที่เดินทางเข้าประเทศไทย และเข้าใจแนวความคิด/วิถีของชาวมุสลิมตลอดจนค่านิยมในการย้ายถิ่นฐานของกลุ่มชนดังกล่าว
๓. เข้าใจถึงผลกระทบในด้านความมั่นคงภายใน กรณีชาวกัมพูชามุสลิมลักลอบพ้ออาศัยอยู่ในประเทศไทย
๔. ได้ข้อเสนอแนะทางในการกำหนดมาตรการควบคุมในเรื่องดังกล่าว

คำจำกัดความ

ชาวกัมพูชามุสลิม	หมายถึง ชาวกัมพูชาที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน ในประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๓.๕ ของประชากรในประเทศ (ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ) ชาวกัมพูชามุสลิมส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากพวกแขกจาม มีเพียงส่วนน้อยที่สืบเชื้อสายจากอินเดีย และมาเลเซีย
แขกจาม	หมายถึง คนตระกูลโพลีเซียน มีวัฒนธรรมคล้ายชาวอินเดียนับถือศาสนาฮินดูและพราหมณ์ ทั้งหญิงและชาย มีผิวยาว ชนกลุ่มนี้มีประวัติศาสตร์อันยาวนานนับพันปี เคยมีประเทศชื่อประเทศจาม ตั้งอยู่บริเวณทางตอนใต้ ของประเทศเวียดนามในปัจจุบัน ต้องอาศัยอยู่ต่างประเทศ ทำให้ประชาชนชาวจามต้องไปอาศัยอยู่ในประเทศอื่นๆ ปัจจุบันพบมากในประเทศกัมพูชา และประเทศเวียดนาม
โรฮิงญา	หมายถึง กลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลามในประเทศพม่า ซึ่งอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ ซึ่งเป็นรัฐที่อยู่ทางด้าน

ตะวันตกของประเทศพม่า ชาวโรฮิงญามีลักษณะทางกายภาพ คล้ายกับชาวเอเชียใต้ บางส่วนสืบเชื้อสายมาจากชาวอาหรับ เปอร์เซีย และปาตาน ที่อพยพมาตั้งแต่สมัยจักรวรรดิโมกุล ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ ชาวโรฮิงญาอยู่ภายใต้การปกครองของ รัฐบาลทหารพม่า แต่ถูกปฏิเสธการได้รับสัญชาติพม่า และมี ขบวนการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างหนัก ซึ่งองค์การนิรโทษ กรรมสากลได้ประมาณการว่ามีชาวโรฮิงญาพยายามอพยพออก นอกประเทศ ไปยังประเทศบังกลาเทศกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน ใน ห้วงเวลาดังกล่าว

ชาวปาตาน	หมายถึง ชาวมุสลิมเผ่าหนึ่ง ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศ อัฟกานิสถาน
จักรวรรดิโมกุล	หมายถึง จักรวรรดิที่ปกครองโดยราชวงศ์โมกุล อยู่บริเวณ อนุทวีปอินเดียในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๘
จังหวัดกัมปงจาม	หมายถึง จังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศกัมพูชา มีเมือง กัมปงจามเป็นเมืองหลวง และเป็นจังหวัด ที่มีประชากร มากที่สุดในประเทศ ประมาณ ๑.๖๘ ล้านคน อยู่ห่างจากกรุง พนมเปญ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๒๑ กม.
จุดผ่านแดนถาวร	หมายถึง ช่องทาง/สถานที่ ที่อนุญาตให้บุคคลเข้ามาใน - ออกไป นอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ การเปิด - ปิด จะกำหนดเป็นเวลาเฉพาะโดยความ เห็นชอบจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ในส่วนของประเทศ ไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ลงนาม ใน ประกาศกระทรวงมหาดไทย และมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
ช่องทางตามธรรมชาติ	หมายถึง ช่องทางตามแนวชายแดน ซึ่งไม่อนุญาตให้บุคคล เข้ามาใน - ออกไปนอก ราชอาณาจักร ในห้วงเวลาปกติ
ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักร โดยปราศจาก การได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

แรงงานต่างด้าว

หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใด หรือไม่ก็ตาม

ความมั่นคงภายใน

หมายถึง ความอยู่รอดปลอดภัย ของประชาชนในชาติ จากภัยคุกคามที่เกิดขึ้นภายในประเทศ อันทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและความดำรงอยู่ได้ของชาติในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข